

Національний університет біоресурсів і природокористування України

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи та розвитку

Сергій КВАША

« 18 » 2023 р.

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ТРЕТІЙ ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ РІВЕНЬ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Спеціальність: 032 «Історія та археологія»

Освітньо-наукова програма: «Історія України»

Розробники:

Боярчук С. В., к. с.-г. н., доцент,
завідувач відділу докторантури

та атестації наукових кадрів;

Вакуленко В. Л., к. е. н.,

завідувач відділу аспірантури

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Галузь знань	03 Гуманітарні науки	
Спеціальність	032 Історія та археологія	
Освітньо-наукова програма	Історія України	
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий рівень) / доктор філософії	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Основна	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	30 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	8 год.
Лабораторні заняття	–	–
Самостійна робота	75 год.	104 год.
Індивідуальні завдання	–	–
Кількість тижневих годин для денної форми навчання:		
аудиторних	3 год.	4 год.
самостійної роботи аспіранта	8 год.	26 год.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основною метою дисципліни є формування у аспірантів певної академічної компетентності відповідно до законодавства України з питань підготовки та атестації кадрів вищої кваліфікації та можливості написання кваліфікаційної роботи у вигляді дисертації.

Вивчення дисципліни «Організація проведення наукових досліджень» забезпечує ряд загальних та спеціальних компетенцій.

Інтегральна компетентність:

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері історії та археології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Комплексність та системний підхід до проведення наукових досліджень із дотриманням академічної доброчесності.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних наукових джерел, аналізувати та синтезувати її, виявляти не вирішені раніше завдання (проблеми) або їх частини, формулювати наукові гіпотези.

ЗК 8. Комплексність в організації творчої діяльності та процесу проведення наукових досліджень. Здатність організовувати творчу діяльність та процес проведення наукових досліджень.

ЗК 9. Здатність оцінювати та забезпечувати високу якість виконаних робіт.

ЗК 15. Здатність до міжособистісної та кроскультурної комунікацій, адаптивності, креативності, командної роботи, поцінування й прояву етики і високої професійної культури.

Спеціальні (фахові) компетентності :

СК 3. Комплексність у володінні інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світової і вітчизняної історичної науки.

СК 4. Комплексність у проведенні критичного аналізу різних інформаційних джерел, авторських методик, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів історичній галузі.

СК 8. Комплексність у публічному представленні та захисті результатів дисертаційного дослідження.

СК 13. Здатність розвивати мовно-комунікативну компетентність здобувачів

СК 14. Здатність репрезентувати результати наукових досліджень в ЗМІ, мистецтві, літературі.

СК 15. Здатність до професійного розвитку та самоорганізації, проектування власної кар'єри та готовності до постійного підвищення професійної кваліфікації.

***Програмні результати* навчання:**

РН 01. Вміння використовувати сучасні теоретичні та методологічні досягнення історичної науки.

РН 02. Вміння виділяти невирішені проблеми та прогалини в історіографічному масиві.

РН 03. Вміння класифікувати різновидові історичні джерела.

РН 04. Вміння демонструвати результати власних наукових досліджень з історії та/або археології академічній спільноті.

РН 09. Детально планувати наукове дослідження для вирішення важливої задачі в галузі історії та/або археології.

РН 10. Застосовувати сучасні методи пошуку, збору та обробки інформації в науковій та науково-педагогічній діяльності.

РН 12. Формулювати та перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні наукові аргументи і докази, підтверджені історичними джерелами.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовна частина 1

Нормативно-правова база та наукометричні бази даних

Тема лекційного заняття 1

Вступна лекція. Законодавство України з питань підготовки та атестації вищої кваліфікації

Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про наукову та науково-технічну експертизу» в частині сприяння академічній доброчесності. Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», «Про затвердження Положення про Національний репозитарій академічних текстів», накази Міністерства освіти і науки України з питань атестації наукових кадрів.

Тема лекційного заняття 2–3

Нормативно-правова база Національного університету біоресурсів України з питань підготовки докторів філософії та докторів наук

Положення: Про педагогічну практику здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії Національного університету біоресурсів і природокористування України, Про освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії у Національного університету біоресурсів і природокористування України, Положення про попередження та протидію сексуальним домаганням і дискримінації у Національному університеті біоресурсів і природокористування України, Про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських, бакалаврських та інших робіт на наявність плагіату, Про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії Національного університету біоресурсів і природокористування України, Про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Національному університеті біоресурсів і природокористування України, Про визнання результатів навчання для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Національного університеті біоресурсів і природокористування України, Про академічну мобільність здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Національного університеті біоресурсів і природокористування України, Про академічну доброчесність у Національного університеті біоресурсів і природокористування України, Про порядок реалізації аспірантами Національного університеті біоресурсів і природокористування України права на вільний вибір навчальних дисциплін, Про взаємодію учасників освітнього процесу при підготовці фахівців III освітньо-наукового рівня та акредитації їх програм, Про організацію освітнього процесу підготовки здобувачів ступеня PhD в Національному університеті біоресурсів і природокористування України, Про організацію забезпечення якості підготовки здобувачів вищої освіти

ступеня доктора філософії НУБіП України, Про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України, Про порядок звітування аспірантів/здобувачів та виконання індивідуального плану наукової роботи, Про атестацію здобувачів ступеня доктора філософії у Національному університеті біоресурсів і природокористування України».

Тема лекційного заняття 4

Підготовка наукових проєктів

Способи і шляхи вибори теми проєкту. Визначення мети та напряму дослідження. Особливості проєкту в науковій сфері, його структура. Формулювання гіпотези. Розробка поетапної процедури дослідження у рамках науково-інноваційного проєкту. Очікувані результати та висновки. Основні елементами успішності наукового проєкту. Стратегії пошуку грантодавців.

Тема лекційного заняття 5

Наукометричні бази даних

Пошук необхідної інформації у реферативних наукометричних базах даних, зокрема Scopus та Web of Science. Особливості реєстрації авторів академічних текстів та індексації наукових видань у цих базах. Інтеграція наукометричних баз у законодавство України.

Тема лекційного заняття 6

Рекомендації щодо запобігання академічного плагіату та його виявлення в академічних текстах

Загальні положення. Види академічного плагіату. Рекомендації щодо запобігання академічного плагіату

Змістовна частина 2

Академічні тексти та правила їх написання

Тема лекційного заняття 7

Академічні тексти, основні види та особливості їх створення

Дисертація, автореферат дисертації, стаття, монографія, звіт у сфері наукової і науково-технічної діяльності, публікація, розміщена на Інтернет-платформах для обміну науковими публікаціями.

Тема лекційного заняття 8

Принципи побудови академічних текстів та підготовка їх до публікації

Особливості структури та логічної побудови академічних текстів. Специфіка наукового стилю. Поняття про смислову цілісність академічного тексту. Структура різних видів академічних текстів. Значення історії піднятого питання та описання теоретично-методологічної бази.

Тема лекційного заняття 9–10

Створення академічних текстів відповідно з вибраним профілем та темою дисертаційного дослідження

Спеціальна, загальновідома наукова лексика і термінологія. Різні типи скорочень і позначень у академічному тексті. Робота з фактичним матеріалом. Достовірність, доцільність, функціональність, вираження фактів в академічному тексті. Джерела фактів для академічних текстів.

Тема лекційного заняття 11

Формати бібліографічного опису різних типів документів

ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». MLA style. APA style. Chicago style. Harvard style. ACA style. AIP style. IEEE style. Vancouver style. OSCOLA. APS style. Springer MathPhys style.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лекції		практ.	лабор.	індивід.	сам.	
Змістовий модуль 1. Нормативно-правова база та наукометричні бази даних						
Тема 1. Вступна лекція. Законодавство України з питань підготовки та атестації вищої кваліфікації	8	2	1	-	-	5
Тема 2-3. Нормативно-правова база Національного університету біоресурсів України з питань підготовки докторів філософії та докторів наук	18	4	2	-	-	12
Тема 4. Підготовка наукових проєктів	18	4	2	-	-	12
Тема 5. Наукометричні бази даних	8	2	1	-	-	5
Тема 6. Рекомендації щодо запобігання академічного плагіату та його виявлення в академічних текстах	18	4	2	-	-	12
Разом за змістовим модулем 1	70	16	8	-	-	46
Змістовий модуль 2. Академічні тексти та правила їх написання						
Тема 7. Академічні тексти, основні види та особливості їх створення	14	4	2	-	-	8
Тема 8. Принципи побудови академічних текстів та підготовка їх до публікації	14	4	2	-	-	8
Тема 9-10. Створення академічних текстів відповідно з вибраним профілем та темою дисертаційного дослідження	14	4	2	-	-	8
Тема 11. Формати бібліографічного опису різних типів документів	8	2	1	-	-	5
Разом за змістовим модулем 2	50	14	7	-	-	29
Всього	120	30	15	-	-	75

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Нормативно-правова база та наукометричні бази даних		
1	Законодавство України з питань підготовки та атестації вищої кваліфікації	1
2	Нормативно-правова база Національного університету біоресурсів України з питань підготовки докторів філософії та докторів наук	2

3	Підготовка наукових проєктів	2
4	Наукометричні бази даних	1
5	Рекомендації щодо запобігання академічного плагіату та його виявлення в академічних текстах	2
Всього (модуль 1)		8
Змістовий модуль 2. Академічні тексти та правила їх написання		
6	Академічні тексти, основні види та особливості їх створення	2
7	Принципи побудови академічних текстів та підготовка їх до публікації	2
8	Створення академічних текстів відповідно з вибраним профілем та темою дисертаційного дослідження	2
9	Формати бібліографічного опису різних типів документів	1
Всього (модуль 2)		7
Всього		15

6. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Особливості застосування українського законодавства з питань підготовки та атестації наукових кадрів.
2. Академічна спільнота та академічні тексти.
3. Види академічних текстів.
4. Академічна доброчесність.
5. Проблема академічного плагіату.
6. Цитування у академічних текстах.
7. Науковий стиль мовлення та його підстилі.
8. Мета створення академічних текстів.
9. Актуальність та достовірність результатів у академічних текстах.
10. Системність і логічність побудови академічного тексту.
11. Критичний аналіз відомих джерел літератури.
12. Висвітлення матеріалу і методів дослідження.
13. Обговорення результатів досліджень.
14. Висновки та анотація.
15. Псевдонаукові твердження.
16. Реферат академічного тексту.
17. Різновид складових частин академічного тексту.
18. Наукометричні бази даних.
19. Рецензія на академічний текст.
20. Академічна відповідальність.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час навчання використовуємо такі методи навчання, як лекції-візуалізації, кейс-метод, ситуаційні завдання, мозковий штурм, метод проєктної роботи, робота в малих групах.

8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

У процесі викладання дисципліни застосовуються методи поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль організований на основі

виконання практичних завдань та тестування у кінці кожного змістовного модуля. Підсумковий контроль – екзамен.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧ

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України», що його затвердила вчена рада НУБіП України від 24.05.2017 р., протокол № 11 (зі змінами 29.05.2020 р. протокол № 10 з табл. 1.).

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
Відмінно	90 -100
Добре	75-89
Задовільно	60-74
Незадовільно	0-59

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$$

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підручники, навчальні посібники, ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ), ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT), ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила. Для роботи з науковою літературою в локальній мережі університету є доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus Elsevier та Web of Science, до цифрової бібліотеки ACM Digital Library, eNULESIR – електронної бібліотеки НУБіП України тощо.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Баган М.П. Культура української наукової мови: посібник для самостійної роботи студентів. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2022. 48 с.
2. Боярчук С. В. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Київ, 2023. 328 с. (у співавторстві)
3. Колоїз В. Ж. Українська наукова мова: практикум. Кривий Ріг, 2018. 132 с.
4. Семенов О. М. Культура наукової української мови. Київ, 2012. 216 с.
5. Мацько Л. І., Денискіна Г. О. Українська наукова мова (теорія і практика): підручники і посібники. 2011. 272 с.
6. Bailey S. Academic writing. London & New York, 2011. 314 p.
7. Чмир О. С., Кваша Т. К., Ярошенко Т. О. та ін. Національний репозитарій академічних текстів: відкритий доступ до наукової інформації: монографія. К., 2017. 200 с.
8. Цокало О. О., Ткаченко Д. В. Підготовка статті до публікації у міжнародних наукових виданнях: методичні рекомендації. Миколаїв, 2015. 88 с.
9. Hacker D., Sommers N. Rules for Writers 8th Edition. Boston & New York. 672 p.
10. Swales J., Feak C. Academic Writing for Graduate Students: Essential Skills and Tasks. Michigan University Press, 2012.
11. Jordan R. R. Academic Writing Course. London, 1999.

Допоміжна

1. Боженко О., Корян Ю., Федорець М. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації. К., 2016. 117 с.
2. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: методичні рекомендації та програма курсу. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. Київ, 2016. 61 с.
3. Вергун А. Р., Савенкова Л. В., Чуканова С. О. Програмне забезпечення для перевірки наукових текстів на плагіат: інформаційний огляд. Київ, 2016. 36 с.
4. Войтел С. Підготовка роботи до публікації: морфологія. 2013. Т. VII. № 1. С. 101–102.
5. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: навчальний посібник з алгоритмічними приписами. К., 2009. 392 с.
6. Стукало Н. В., Ковальчук К. В., Литвин М. В. та ін. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: методичний посібник. Дніпропетровськ, 2013. 44 с.
7. Боярчук С.В., Вакуленко В.Л. Ключові аспекти академічної доброчесності: запобігання плагіату. *Науковий журнал «Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія»* Вип. 13.4. 2022. 26-34рр.
8. Боярчук С.В., Вакуленко В.Л. Особливості створення академічних текстів, їх структура та підготовка до публікації. *Науковий журнал*

«Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія». Вип. 13.3. 2022. – 25-33 с.

9. Вакуленко, В. Л. (2023). Дотримання академічної доброчесності здобувачами першого наукового ступеня «Доктор філософії». Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. Секція 1. Освітні реформи в умовах повномасштабного вторгнення (м. Львів-Торунь, 17-19 листопада 2023 р.). м. Львів-Торунь: 2023. С. 143

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
4. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>.
5. <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248945529>
6. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instruktsiya/instruktsiya-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>.